

Lovforslag nr. L 130. Fremsat den 9. december 1997 af undervisningsministeren (Ole Vig Jensen)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om daghøjskoler og produktionsskoler m.v.

(Indhold, skolemiljø, åbent udbud, filialvirksomhed m.v.)

§ 1

I lov om daghøjskoler og produktionsskoler m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 507 af 17. juni 1997, foretages følgende ændringer:

1. I § 1 indsættes efter *stk. 1* som nyt stykke:

»*Stk. 2.* Daghøjskoletilbud omfatter ikke

- 1) efter- og videreuddannelse, der hovedsageligt har til formål at kvalificere medarbejdere eller virksomhedsindehavere i forhold, som specifikt vedrører en eller flere virksomheders drift og produktion, og
- 2) arbejdsgiversammenslutningers og fagbevægelsens kursusvirksomhed, der har til formål at kvalificere deltagerne til organisatorisk arbejde m.v.«.

Stk. 2 og *3* bliver herefter *stk. 3* og *4*.

2. § 1, *stk. 2*, der bliver *stk. 3*, affattes således:

»*Stk. 3.* Det enkelte tilbud skal styrke deltagerens personlige udvikling og forbedre deres muligheder i uddannelsessystemet og på det almindelige arbejdsmarked.«.

3. § 2, *stk. 1, 1. pkt.*, affattes således:

»Daghøjskoletilbud kan omfatte emne- og projektorienteret undervisning og i begrænset omfang foredragsvirksomhed, studieture og ekskursioner, aktiviteter i forbindelse med undervisningen og praktik af kortere varighed i privat eller offentlig virksomhed i tilknytning til undervisningen.«.

4. § 2, *stk. 3*, affattes således:

»*Stk. 3.* Indtil 1/3 af undervisningstiden på det enkelte kursusforløb kan anvendes til undervisning, uddannelser og kurser, som er oprettet ved eller i medfør af anden uddannelseslov.«.

5. I § 2 indsættes efter *stk. 3* som nyt stykke:

»*Stk. 4.* Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler om tilrettelæggelsen af tilbud efter *stk. 1-3*.«.

Stk. 4 bliver herefter *stk. 5*.

6. I § 2 indsættes som *stk. 6-9*:

»*Stk. 6.* En daghøjskole skal hvert år gennemføre undervisning i mindst 30 kalenderuger.

Stk. 7. En daghøjskole skal have mindst 20 årselever pr. år.

Stk. 8. Mindst 2/3 af undervisningen skal varetages af lærere, der er fastansat ved daghøjskolen. Undervisningsministeren kan for små skoler dispensere herfra.

Stk. 9. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler om kravene i *stk. 5-8*.«.

7. Efter § 2 før overskriften »Produktionsskoler« indsættes:

»§ 2 a. Daghøjskoletilbud skal udbydes offentligt. Deltagelse kan ikke gøres betinget af bestemte kundskaber, af ansættelse i en bestemt virksomhed eller inden for en bestemt branche, af medlemskab af en bestemt forening eller organisation eller af tilhørsforhold til en særligt socialt afgrænset gruppe.

Stk. 2. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler om udbudsmaterialets indhold og form, og om hvorledes udbudsmaterialet offentliggøres.«.

8. I § 6, *stk. 1*, indsættes som 2. *pkt.*:

»Hvor grundtilskud ydes af et amtsråd, skal skolens oprettelse godkendes af kommunalbestyrelsen for den kommune, hvor skolen oprettes.«.

9. § 6, *stk. 4*, ophæves, og i stedet indsættes:

»*Stk. 4.* Godkendelsen af en daghøjskoles vedtægter skal tilbagekaldes uden varsel, hvis skolen ikke længere opfylder betingelserne i § 2, *stk. 5-8*, eller regler udstedt i medfør af § 2, *stk. 9*.

Stk. 5. Godkendelsen af en daghøjskoles eller en produktionsskoles vedtægter skal tilbagekaldes, hvis skolen ophører med at drive daghøjskolevirksomhed eller produktionsskolevirksomhed, hvis skolen ikke længere opfylder betingelserne for at kunne påbegynde sin virksomhed, eller hvis skolens virksomhed i øvrigt ikke længere er i overensstemmelse med denne lov eller regler fastsat i medfør af loven. Tilbagekaldelse kan ske uden varsel.

Stk. 6. En godkendelsen af en daghøjskoles eller en produktionsskoles vedtægter kan endvidere tilbagekaldes, såfremt der ikke længere er behov for skolen. Tilbagekaldelse skal ske med mindst et års varsel til en 1. januar.«.

10. § 13 affattes således:

»§13. Tilskud i henhold til § 12 ydes som fast tilskud pr. årselev med beløb, hvis størrelse fastsættes på de årlige finanslove, jf. dog *stk. 2*.

Stk. 2. Til årselever på produktionsskoler, der deltager som led i et aktiveringsforløb i henhold til lov om aktiv socialpolitik eller lov om en aktiv arbejdsmarkedspolitik, ydes tilskud med 80 pct. af den efter *stk. 1* fastsatte sats.

Stk. 3. Ved beregningen af årselever på daghøjskoler indgår kun

- 1) deltagere i sammenhængende kursusforløb af mindst 4 og højst 24 ugers varighed, der er gennemført i overensstemmelse med planen herfor,
- 2) kurser, der er gennemført med mindst de samme 8 deltagere, medmindre særlige forhold gør sig gældende,

3) kurser, der opfylder betingelserne i § 1, § 2, *stk. 1-4*, og § 2 a, og

4) deltagere, der ved kursets start er under 61 år, og som har erlagt deltagerbetaling, jf. § 17.

Stk. 4. Bortset fra undervisning i henhold til § 2, *stk. 3*, og § 4, *stk. 3*, praktik i virksomhed og studieture, jf. § 2, *stk. 1*, 1. *pkt.*, indgår ved beregningen af årselever på daghøjskoler og produktionsskoler kun undervisning og aktiviteter, der er gennemført i en kommune, som yder grundtilskud til skolen, eller som har godkendt skolens oprettelse, jf. § 6, *stk. 1*, 2. *pkt.* Undervisningsministeren kan i særlige tilfælde bestemme, at der ydes tilskud til undervisning og aktiviteter, der gennemføres uden for en grundtilskudsydende kommune, eller uden for en kommune der har godkendt skolens oprettelse, jf. § 6, *stk. 1*, 2. *pkt.*

Stk. 5. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om beregningen af årselever ved daghøjskoler og produktionsskoler, herunder om hvilken tilknytning eleverne skal have til Danmark for at indgå i årselevberegningen.«.

11. I § 14 indsættes som *stk. 4 og 5*:

Stk. 4. Undervisningsministeren kan kræve tilskud tilbagebetalt, hvis grundlaget for tilskudsberegningen eller tilskudsberegningen i øvrigt har været fejlagtig.

Stk. 5. For meget udbetalt tilskud kan modregnes i kommende udbetalinger til skolen.«.

12. Efter § 19 indsættes:

»19 a. Til produktionsskolernes deltagere ydes tilskud til udgifter til befordring mellem bopæl og skole. Tilskuddet ydes af amtsrådet efter regler fastsat af undervisningsministeren.«.

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. januar 1998, jf. dog *stk. 2*.

Stk. 2. Kravene i § 2, *stk. 6, 7 og 8* i lov om daghøjskoler og produktionsskoler m.v., som affattet ved denne lovs § 1, nr. 6, har først virkning fra og med det år, der løber fra den 1. juli 1998 til den 30. juni 1999.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Baggrunden for lovforslaget

Aktiviteten på daghøjskolerne er vokset stærkt gennem flere år. I løbet af de seneste to år under den gældende lov er aktiviteten steget med mere end 3.000 årselever. Der er endvidere konstateret eksempler på, at undervisningens indhold ikke lever op til lovens forudsætninger. Der stilles derfor forslag, der skal øge kvaliteten af daghøjskolernes tilbud, dels gennem strammere krav til indholdet og grænserne for skolernes tilbud, dels gennem øgede krav til daghøjskolernes skolemiljø.

Lovforslagets indhold

Kvaliteten af daghøjskolernes tilbud

Ved vedtagelsen af den gældende lov videreførtes de hidtidige meget rummelige bestemmelser om indhold og tilrettelæggelse af daghøjskolernes tilbud, idet det dog præciseredes, at tilbuddene skulle tilrettelægges for kortuddannede. Som en følge af finansieringsomlægningen blev godkendelsen godkendt af skolernes virksomhedsplaner fra kommunen til skolernes bestyrelser, mens undervisningsministeren overtog tilsynet med skolerne. Skolernes kompetence på indholdssiden kombineret med de lovbundne tilskud har givet skolerne incitament til at udvide aktiviteten ved bl.a. at udbygge kursusudbuddet til også at omfatte kurser af erhvervsrettet karakter, der snarere må karakteriseres som virksomhedsintern uddannelse eller som hørende hjemme på AMU-centre. Ligeledes er der konstateret daghøjskolekurser med et indhold af fagpræget, rekreativ og fritidspræget karakter, der snarere hører hjemme i aftenskolerne under lov om støtte til folkeoplysning.

Hertil kommer, at skoler kan have en økonomisk fordel ved at udbyde undervisning, der er billiggjort gennem beskedent lærertimeanvendelse, for eksempel i form af praktik uden større pædagogisk og vejledningsmæssigt indhold.

Der stilles derfor en række forslag, der præciserer og strammer op på såvel grænserne for indholdet af tilbuddene, som for tilbuddenes tilrettelæggelse. Det drejer sig om et forbud mod virksomhedsintern efter-

og videreuddannelse med tilskud efter denne lov, præcisering af, at det enkelte kursustilbud - og altså ikke bare skolens samlede virksomhed under et - skal opfylde alle målene med undervisningen, herunder styrke deltagerens personlige udvikling og forbedre deres muligheder på det almindelige arbejdsmarked og i uddannelsessystemet. Endelig præciseres det, at det er til det almindelige arbejdsmarked tilbuddene skal forbedre mulighederne for deltagerne. Det betyder, at der ikke kan ydes tilskud til kurser særligt tilrettelagt for deltagere, der har forladt arbejdsmarkedet permanent, eller for deltagere, der sigter mod eventuel beskæftigelse på et beskyttet arbejdsmarked.

Der stilles derfor forslag om, at undervisningsministeren får bemyndigelse til at kunne fastsætte regler om tilbuddenes tilrettelæggelse. Bemyndigelsen tænkes i første række anvendt til fastsættelse af regler, der kan sikre kvaliteten af tilbuddene, herunder fastsættelse af grænser for omfanget af henholdsvis personlighedsudviklende, erhvervs- og uddannelsesforbedrende undervisning, af undervisning i grundlæggende færdigheder, af omfanget af aktiviteter i tilknytning til undervisningen og sikring af relevansen af praktik i virksomhed og studieture. Forslaget forudsætter en udbygning af Undervisningsministeriets tilsyns- og vejledningsfunktion i forhold til skolerne. Det øgede tilsyn forudsættes som hidtil gennemført ved stikprøvevis gennemgang af virksomhedsplaner, kursus- og undervisningsplaner og udbudsmateriale i forbindelse med stikprøvevis tilsynsbesøg.

Der foreslås ingen ændring i skolebestyrelsernes ansvar for skolernes virksomhed, herunder for udarbejdelsen af virksomhedsplaner og for gennemførelsen af undervisningen. Det vil således fortsat være skolebestyrelserne, der er ansvarlige for, at tilbuddene lever op til lovens bestemmelser og intentioner og de af undervisningsministeren udsendte regler og vejledninger.

Sikring af kvaliteten af daghøjskolernes skolemiljø

Med den gældende lov øgedes daghøjskolernes status som en selvstændig skoleform baseret på selvstændige, selvejende institutioner. En sådan selv-

stændig skoleform forudsætter imidlertid et minimum af aktivitet fordelt over hele året og et minimum af fast tilknyttede lærere. Udviklingen er ganske vist gået i retning af stadig større skoleenheder, men der er fortsat en del skoler, der er så små, at de ikke kan præstere et tilstrækkeligt kontinuerligt fagligt/pædagogisk skolemiljø, og hvor tilbuddene derfor får karakter af enkeltstående kurser.

Til sikring af et kvalitativt daghøjskolemiljø stilles der derfor forslag om fastsættelse af en minimumskolestørrelse på 20 årselever, om helårsaktivitet udmøntet som undervisning i mindst 30 kalenderuger, og om at 2/3 af undervisningen skal forestås af fastansatte lærere.

Den gældende bestemmelse om, at en skole hvert år skal gennemføre mindst et kursus af mindst 16 ugers varighed videreføres uændret.

Kravene til skolemiljøet er betingelser for godkendelsen af en skolens vedtægter. Det betyder, at godkendelsen af vedtægter skal tilbagekaldes, når det er konstateret, at kravene ikke er opfyldt. Der kan herefter ikke udbetales tilskud til skolen.

Åbent udbud

Da daghøjskolerne stort set fuldt ud er offentligt finansierede, foreslås princippet om åbent, offentligt tilbud indføjet i selve lovteksten. Det indebærer, at kurser skal tilbydes offentligt, og at deltagelse ikke må gøres betinget af bestemte kundskaber, af beskæftigelse i en bestemt virksomhed eller inden for en bestemt branche eller af medlemskab af en bestemt forening eller organisation. Endvidere præciseres det, at deltagelse ikke kan gøres betinget af, at deltagerne hører til en bestemt socialt afgrænset gruppe. Her tænkes i første række på aktiverede, kontanthjælpsmodtagere, revalidering og førtidspensionister, der dog ikke hermed afskæres fra at gå på et daghøjskolekursus, når blot kurset ikke er forbeholdt en sådan gruppe. Bestemmelsen forhindrer ikke, at undervisningen henvender sig til en afgrænset del af målgruppen, for eksempel kvinder, deltagere med handicap og indvandrere. At deltagelse ikke kan gøres betinget af bestemte kundskaber betyder bl.a., at der ikke ved optagelsen kan stilles krav om kundskaber eller i øvrigt forudsættes kundskaber, der for eksempel er erhvervet på bestemte kurser, hvadenten der er tale om private kurser eller kurser udbudt ved eller i medfør af lov

Der foreslås endvidere givet undervisningsministeren bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler om, hvorledes det offentlige tilbud skal gennemføres, herunder om hvilke informationer der skal fremgå af tilbudsmaterialet og om formen herfor. I denne forbindelse kan det pålægges skolerne, at de ligesom andre

uddannelsesinstitutioner skal lægge deres udbud ind i VIDAR-databasen, der er et informationssystem for videreuddannelser.

Tilbagekaldelse af godkendelse af vedtægter

Efter gældende bestemmelse kan en kommunalbestyrelse bl.a. tilbagekalde godkendelsen af en skoles vedtægter, såfremt dens virksomhed ikke længere er i overensstemmelse med loven. Denne bestemmelse sikrer imidlertid ikke i tilstrækkelig grad imod, at en skole fortsat udøver sin virksomhed i tilfælde, hvor grundlaget herfor ikke længere er til stede. Det foreslås derfor, at tilbagekaldelse af vedtægter skal ske ikke alene, hvis dens virksomhed ikke længere er i overensstemmelse med loven, men også hvis skolen ophører med at drive virksomhed i henhold til loven, eller skolen ikke længere opfylder betingelserne for at kunne påbegynde sin virksomhed.

Endvidere foreslås en bestemmelse om, at godkendelsen af en daghøjskoles vedtægter skal tilbagekaldes uden varsel, hvis skolen ikke længere opfylder bestingelserne i lovens § 2, stk. 5 - 8 om mindst et gennemført kursus på 16 uger pr. år, om mindst 20 årselever pr. år, om mindst undervisning i 30 kalenderuger og om mindst 2/3 timer læst af fastansatte lærere. Forslaget betyder, at der ikke længere, dvs. for fremtiden, kan udbetales tilskud til disse skoler.

Lokal forankring og filialvirksomhed

Det er et bærende princip for daghøjskolerne og produktionsskolerne, at de skal være lokalt forankrede. Dette viser sig ved, at skolernes vedtægter skal godkendes af en kommunalbestyrelse eller et amtsråd, der yder grundtilskud til skolen. Det er op til den enkelte kommunalbestyrelse at træffe afgørelse, om man vil have en eller flere daghøjskoler i kommunen eller slet ingen. Skolerne har således ikke et retskrav på grundtilskud.

Det må anses som en naturlig følge af princippet om lokal forankring, at en kommunalbestyrelse via grundtilskuddet tilkendegiver det lokale behov for skolen, ligesom en skole ikke kan oprette en afdeling i en kommune uden at kommunalbestyrelsen har ydet grundtilskud. Tilsvarende må det anses for rimeligt, at et amt ikke kan oprette en skole i en kommune, uden at kommunalbestyrelsen har godkendt oprettelsen.

Der stilles derfor forslag om, at en amtskommune ikke kan oprette en skole uden den pågældende kommunalbestyrelses accept. Hertil kommer forslaget om, at kun undervisning og aktiviteter i en grundtilskudsydende kommune indgår i årselevberegningen. Ekskursioner, studiebesøg og undervisning efter

tredjedelsreglen vil dog fortsat indgå i årselevberegningen. Endelig foreslås der givet undervisningsministeren bemyndigelse til i særlige tilfælde at dispensere. Der tænkes her i første række på tilfælde, hvor rekrutteringen til den pågældende undervisning udelukkende sker fra grundtilskudskommunen.

Sikring af statstilskuddet.

For at sikre at statstilskud udbetales til formålet, foreslås det i lovtæksten præciseret, at undervisningsministeren kan kræve tilskud tilbagebetalt, hvis grundlaget for tilskudsberegningen eller tilskudsbe-
regningen i øvrigt har været fejlagtig, samt at for meget udbetalt tilskud kan modregnes i kommende udbetalinger til skolen.

1/3-undervisningen

For daghøjskolerne foreslås en ændret formulering af den såkaldte 1/3-regel, således at en 1/3 af undervisningstiden kan anvendes til undervisning, uddannelser og kurser, der er oprettet ved eller i medfør af uddannelseslov. Det præciseres hermed, at det ikke er tilstrækkeligt, at der ydes offentligt tilskud til undervisningen, f.eks. i henhold til lov om støtte til folkeoplysning.

Befordringstilskud

Som en konsekvens af forliget om befordringstilskud til visse studerende optages en bestemmelse om tilskud til produktionsskoledeltagernes udgifter til befordring mellem bopæl og skole.

Forslagets økonomiske og administrative konsekvenser

Forslaget om indførelse af en mindstestørrelse for daghøjskoler forventes at reducere skoleantallet med ca. 30 svarende til en besparelse på 11,1 mio. kr. for kommunerne. Herudover forventes forslaget at stabilisere aktiviteten på daghøjskolerne.

Den kommunale mindredgift på daghøjskolerne forudsættes reguleret over bloktilskuddet.

Administrative konsekvenser

Forslagets administrative konsekvenser for Undervisningsministeriet holdes inden for ministeriets rammer.

Forholdet til EU-retten og international ret i øvrigt

Forslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

Erhvervsøkonomiske og miljømæssige konsekvenser

Forslaget har ingen erhvervsøkonomiske eller miljømæssige konsekvenser.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Med forslaget præciseres det, at kursusforløb, der har karakter af virksomhedsintern efter- og videreuddannelse, ikke kan modtage støtte i henhold til daghøjskolebestemmelserne. Hermed tilvejebringes overensstemmelse med reglerne om tildeling af voksenuddannelsesstøtte (VUS). Hovedreglen for tildeling af voksenuddannelsesstøtte er den, at uddannelser, som er oprettet ved eller i henhold til lov, berettiger til VUS. Herudover er en række uddannelser uden for det ordinære offentlige uddannelsessystem VUS-berettigede, idet dog uddannelser med det i forslaget nævnte indhold er undtaget. Daghøjskolerne kurser er imidlertid oprettet i henhold til lov, og de pågældende kurser vil således kunne berettige til voksenuddannelsesstøtte, hvis de gennemføres på en daghøjskole. Da dette ikke har været hensigten, foreslås ændringerne for at skabe et entydigt retsgrundlag. Daghøjskoler vil kunne gennemføre de pågældende kurser efter reglerne om indtægtsdækket virksomhed, jf. § 18.

Til nr. 2

For at sikre et relevant indhold af daghøjskoletilbuddene understreges det, at det enkelte tilbud skal opfylde alle formålene med daghøjskoleundervisningen.

Endvidere præciseres det i loven, at det er til det almindelige arbejdsmarked undervisningen skal forbedre deltagernes muligheder. Hermed udelukkes tilskud til kursusvirksomhed, som ikke er tilrettelagt for deltagere, der ønsker at komme i almindelig beskæftigelse på normale vilkår.

Til nr. 3

Forslaget stilles for at sikre kvaliteten af daghøjskoletilbudene ved at understrege, foredragsvirksomhed, studieture og ekskursioner samt aktiviteter i tilknytning til undervisning skal være af begrænset omfang. Endvidere skal praktik i virksomhed ske i tilknytning til undervisningen.

Til nr. 4

Bestemmelsen præciserer, at kun undervisning, uddannelse og kurser, hvis indhold er reguleret ved eller i henhold til uddannelseslov, er omfattet af 1/3-

reglen. Det er således ikke tilstrækkeligt, at den pågældende uddannelse eller undervisning modtager offentligt tilskud i henhold til lov om støtte til folkeoplysning, eller for eksempel er støtteberettigende til statens uddannelsesstøtte

Til nr. 5

I forlængelse af forslaget til nr. 3 og 4 foreslås det, at undervisningsministeren bemyndiges til kunne fastsætte regler om tilbuddenes tilrettelæggelse. Bemyndigelsen tænkes i første række anvendt til fastsættelse af regler, der kan sikre kvaliteten af undervisningen, herunder fastsættelse af øvre grænse for omfanget af aktiviteter i tilknytning til undervisning og til sikring af relevansen af praktik i virksomhed og studieture, herunder om opfølgning af praktikken.

Til nr. 6

Forslaget stilles for at sikre et kvalificeret skolemiljø og hermed også for kvaliteten af tilbuddene. Forslaget sikrer, at der på den enkelte skole er et permanent helårs skolemiljø baseret på et vist minimum af aktiviteter, og hermed et fagligt/pædagogisk miljø. Forslaget understreger daghøjskolen som en skole- og institutionsform og ikke som en kursusform. Det vil således ikke længere være muligt at gennemføre kurser i et enkelt halvår med udbredt anvendelse af timelærere, der i sagens natur har et løsere tilknytning til skolernes højskoleprægede virksomhed.

Til nr. 7

Bestemmelsen præciserer kravet om åbenhed i uddannelsesstilbudene, der er en naturlig følge af uddannelsens offentlige finansiering og folkeoplysende karakter. Det betyder bl.a., at deltagelse ikke må gøres betinget af særlige kundskaber, der for eksempel er erhvervet på et andet daghøjskoleforløb eller på privat udbudte kurser. Præciseringen indebærer ingen ændring i bestyrelsens adgang til inden for lovens bestemmelser at fastsætte regler for optagelse af deltagere, jf. lovens § 8, stk. 4.

Bemyndigelsen for undervisningsministeren til at fastsætte nærmere regler om udbudet tænkes anvendt til at sikre, at tilbudsmaterialet er tilstrækkeligt oplysende og tilgængeligt.

Til nr. 8

Bestemmelsen foreslås som en konsekvens af daghøjskolernes og produktionsskolernes lokale forankring.

Til nr. 9

Bestemmelsen i stk. 4 er en konsekvens af de nye

bestemmelser i § 2, stk. 6, 7 og 8. Bestemmelsen fastslår, at de nævnte bestemmelser er betingelser for en daghøjskoles vedtægters fortsatte godkendelse. Endvidere fastslås det, at vedtægter skal tilbagekaldes uden varsel, når betingelserne ikke længere er opfyldt.

Bestemmelsen i stk. 5 foreslås for at tilvejebringe klarere regler om tilbagekaldelse af godkendelsen af vedtægterne. Efter gældende regler kan godkendelsen bl.a. tilbagekaldes, såfremt skolens virksomhed ikke længere er i overensstemmelse med loven. Denne bestemmelse foreslås strammet op, så tilbagekaldelse skal ske, hvis skolen ophører med at drive daghøjskole- henholdsvis produktionsskolevirksomhed i henhold til lovens bestemmelser, hvis skolen ikke længere opfylder betingelserne for at kunne påbegynde sin virksomhed, eller hvis skolens virksomhed ikke længere er i overensstemmelse med loven. I disse tilfælde kan tilbagekaldelsen ske uden varsel.

Bestemmelsen i forslaget til stk. 6 er i den gældende lov indsat som pkt. 3 og 4 i stk. 4. For klarhedens skyld foreslås bestemmelsen trukket ud og placeret i et selvstændigt stykke. Flytningen indebærer i øvrigt ingen ændringer.

Til nr. 10

Forslaget til stk. 2, er en konsekvens af finanslovsaftalen for 1997. Med denne bortfaldt tilskuddet på 80 pct. til deltagere på daghøjskoler, der er aktive i henhold til lov om aktiv socialpolitik eller lov om en aktiv arbejdsmarkedspolitik. Hermed bortfalder også undervisningsministerens bemyndigelse i tekst-anmærkning nr. 85 til § 20.53.02 til Finansloven for finansåret 1997 til at yde tilskud med 100 pct. til årselever på daghøjskoler, der deltager som led i et aktiveringsforløb i henhold til lov om kommunal aktivering eller lov om en aktiv arbejdsmarkedspolitik.

Med forslaget til stk. 3 fastlægges det i loven, at der kun ydes statstilskud til kurser, der er gennemført efter en forud fastlagt plan, dvs. kurser, hvis formål og indhold og varighed ikke er ændret efterfølgende. Forslaget svarer til den hidtidige praksis.

Forslaget om, at kurser, der ikke gennemføres med mindst de samme 8 deltagere, ikke er tilskudsberettigede, videreføres uændret med en enkelt redaktionel ændring

Som en ny bestemmelse foreslås det direkte anført i loven, at der kun udbetale tilskud til aktiviteter, der ligger inden for formålet med daghøjskolernes virke, og som er tilbudt offentligt efter reglerne herom.

Endelig foreslås reglen om, at deltagerbetaling skal være erlagt, indsat i selve loven som en tilskuds- betingelse i stedet for i tilskudsbekendtgørelsen, så- dan som tilfældet er i dag. Forslaget indebærer ingen

ændring i praksis. Ligeledes foreslås det indsat i loven, at aldersgrænsen ved det fyldte 61. år gælder ved kurssets start. Også her er der tale om en præcisering, der er findes i den gældende tilskudsbekendtgørelse.

Formålet med forslaget til stk. 4 er at sikre skolernes lokale forankring. Med forslaget præciseres det, at der som udgangspunkt kun ydes statstilskud til undervisning og aktiviteter, der gennemføres i en kommune, som yder grundtilskud, eller som har godkendt at et amtsråd opretter en skole i kommunen. Forslaget indebærer hermed, at en skole ikke kan oprette en afdeling eller en filial uden for skolens grundtilskudskommune(r). Undtaget er undervisning efter 1/3-delsreglen, studieture og ekskursioner, samt praktik i virksomhed.

Undervisningsministerens bemyndigelse til i særlige tilfælde at kunne yde tilskud til virksomhed uden for grundtilskudskommunerne tænkes i første række anvendt i tilfælde, hvor rekrutteringen til den pågældende undervisning udelukkende sker fra grundtilskudskommunen.

En daghøjskole eller en produktionsskole vil fortsat med statstilskud kunne optage elever, der er bosiddende uden for skolens grundtilskudskommune(r).

Stk. 5 er uændret i forhold til den gældende lov.

Til nr. 11

Forslaget skal give undervisningsministeren bedre muligheder for at sikre, at tilskud udbetales til formålet, herunder bedre muligheder for at minimere eventuelle tab ved for meget udbetalt tilskud.

Til nr. 12

Forslaget er en følge af forliget om befordringstilskud til visse uddannelsessøgende herunder deltagere på produktionsskoler. Ordningen trådte i kraft den 1. januar 1997 med hjemmel i en tekstanmærkning til finansloven for 1997. Forslaget tilsigter at tilvejebringe en permanent hjemmel til ordningen.

Til § 2

Loven foreslås at træde i kraft 1. januar 1998. De skærpede krav til skolernes miljø, herunder bestemmelsen om en mindstestørrelse på 20 årselever, får først virkning fra det år, der løber fra 1. juli 1998 til 30. juni 1999.

Bilag

*I dette bilag er (med mindre skrift)
indsat den gældende formulering af de bestemmelser,
der berøres af lovforslaget*

1. I § 1 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

- »Stk. 2. Daghøjskoletilbud omfatter ikke
- 1) efter- og videreuddannelse, der hovedsageligt har til formål at kvalificere medarbejdere eller virksomhedsindehavere i forhold, som specifikt vedrører en eller flere virksomheders drift og produktion, og
 - 2) arbejdsgiversammenslutningers og fagbevægelsens kursusvirksomhed, der har til formål at kvalificere deltagerne til organisatorisk arbejde m.v.«.
- Stk. 2 og 3 bliver herefter stk. 3 og 4.

2. § 1, stk. 2, der bliver stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. Det enkelte tilbud skal styrke deltagerens personlige udvikling og forbedre deres muligheder i uddannelsessystemet og på det almindelige arbejdsmarked.«.

Stk. 2. Tilbudet skal styrke deltagerens personlige udvikling og forbedre deres muligheder i uddannelsessystemet og på arbejdsmarkedet.

3. § 2, stk. 1, 1. pkt., affattes således:

»Daghøjskoletilbud kan omfatte emne- og projektorienteret undervisning og i begrænset omfang foredragsvirksomhed, studieture og ekskursioner, aktiviteter i forbindelse med undervisningen og praktik af kortere varighed i privat eller offentlig virksomhed i tilknytning til undervisningen.«.

§ 2. Daghøjskoletilbud kan omfatte emne- og projektorienteret undervisning, foredragsvirksomhed, studieture og ekskursioner, aktiviteter i tilknytning til undervisningen og praktik af kortere varighed i privat eller offentlig virksomhed. Specialundervisning - - -

4. § 2, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. Indtil 1/3 af undervisningstiden på det enkelte kursusforløb kan anvendes til undervisning, uddannelser og kurser, som er oprettet ved eller i medfør af anden uddannelseslov.«.

Stk. 3. Indtil 1/3 af undervisningstiden på det enkelte kursusforløb kan anvendes til undervisning, der hører under anden lovgivning.

5. I § 2 indsættes efter stk. 3 som nyt stykke:

»Stk. 4. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler om tilrettelæggelsen af tilbud efter stk. 1-3.«.

Stk. 4 bliver herefter stk. 5.

6. I § 2 indsættes som stk. 6-9:

»Stk. 6. En daghøjskole skal hvert år gennemføre undervisning i mindst 30 kalenderuger.

Stk. 7. En daghøjskole skal have mindst 20 årselever pr. år.

Stk. 8. Mindst 2/3 af undervisningen skal varetages af lærere, der er fastansat ved daghøjskolen. Undervisningsministeren kan for små skoler dispensere herfra.

Stk. 9. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler om kravene i stk. 5-8.«.

7. Efter § 2 før overskriften »Produktionsskoler« indsættes:

»§ 2 a. Daghøjskoletilbud skal udbydes offentligt. Deltagelse kan ikke gøres betinget af bestemte kundskaber, af ansættelse i en bestemt virksomhed eller inden for en bestemt branche, af medlemskab af en bestemt forening eller organisation eller af tilhørsforhold til en særligt socialt afgrænset gruppe.

Stk. 2. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler om udbudsmaterialets ind-

hold og form, og om hvorledes udbudsmaterialet offentliggøres.«

8. I § 6, stk. 1, indsættes som 2. pkt.:

»Hvor grundtilskud ydes af et amtsråd, skal skolens oprettelse godkendes af kommunalbestyrelsen for den kommune, hvor skolen oprettes.«

9. § 6, stk. 4, ophæves, og i stedet indsættes:

»Stk. 4. Godkendelsen af en daghøjskoles vedtægter skal tilbagekaldes uden varsel, hvis skolen ikke længere opfylder betingelserne i § 2, stk. 5-8, eller regler udstedt i medfør af § 2, stk. 9.

Stk. 5. Godkendelsen af en daghøjskoles eller en produktionsskoles vedtægter skal tilbagekaldes, hvis skolen ophører med at drive daghøjskolevirksomhed eller produktionsskolevirksomhed, hvis skolen ikke længere opfylder betingelserne for at kunne påbegynde sin virksomhed, eller hvis skolens virksomhed i øvrigt ikke længere er i overensstemmelse med denne lov eller regler fastsat i medfør af loven. Tilbagekaldelse kan ske uden varsel.

Stk. 6. En godkendelsen af en daghøjskoles eller en produktionsskoles vedtægter kan tilbagekaldes, såfremt der ikke længere er behov for skolen. Tilbagekaldelse skal ske med mindst et års varsel til en 1. januar.«

§ 6, stk. 4. Godkendelse af vedtægter kan tilbagekaldes, såfremt der ikke længere er behov for skolen. Tilbagekaldelsen skal ske med mindst et års varsel til en 1. januar. En godkendelse kan tillige tilbagekaldes, såfremt skolens virksomhed ikke længere er i overensstemmelse med bestemmelserne i denne lov. Tilbagekaldelse kan ske uden varsel.

10. § 13 affattes således:

»§13. Tilskud i henhold til § 12 ydes som fast tilskud pr. årselev med beløb, hvis størrelse fastsættes på de årlige finanslove, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Til årselever på produktionsskoler, der deltager som led i et aktiveringsforløb i henhold til lov om aktiv socialpolitik eller lov om en aktiv arbejdsmarkedspolitik, ydes tilskud med 80 pct. af den efter stk. 1 fastsatte sats.

Stk. 3. Ved beregningen af årselever på daghøjskoler indgår kun

1) deltagere i sammenhængende kursusforløb

af mindst 4 og højst 24 ugers varighed, der er gennemført i overensstemmelse med planen herfor,

2) kurser, der er gennemført med mindst de samme 8 deltagere, medmindre særlige forhold gør sig gældende,

3) kurser, der opfylder betingelserne i § 1, § 2, stk. 1-4, og § 2 a, og

4) deltagere, der ved kursets start er under 61 år, og som har erlagt deltagerbetaling, jf. § 17.

Stk. 4. Bortset fra undervisning i henhold til § 2, stk. 3, og § 4, stk. 3, praktik i virksomhed og studieture, indgår ved beregningen af årselever på daghøjskoler og produktionsskoler kun undervisning og aktiviteter, der er gennemført i en kommune, som yder grundtilskud til skolen, eller som har godkendt skolens oprettelse, jf. § 6, stk. 1, 2. pkt. Undervisningsministeren kan i særlige tilfælde bestemme, at der ydes tilskud til undervisning og aktiviteter, der gennemføres uden for en grundtilskudsydende kommune.

Stk. 5. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om beregningen af årselever ved daghøjskoler og produktionsskoler, herunder om hvilken tilknytning eleverne skal have til Danmark for at indgå i årselevberegningen.«

§ 13. Tilskud i henhold til § 12 ydes som fast tilskud pr. årselev med beløb, hvis størrelse fastsættes på de årlige finanslove, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Til årselever, som omfatter personer, der deltager som led i et aktiveringsforløb i henhold til lov om kommunal aktivering eller lov om en aktiv arbejdsmarkedspolitik, ydes tilskud med 80 pct. af den efter stk. 1 fastsatte sats.

Stk. 3. Ved beregningen af årselever på daghøjskoler indgår kun sammenhængende kursusforløb af mindst 4 og højst 24 ugers varighed.

Stk. 4. Ved beregningen af årselever på daghøjskoler indgår kun undervisningsforløb, der er gennemført med mindst de samme 8 elever, medmindre særlige forhold gør sig gældende.

Stk. 5. Ved beregningen af årselever på daghøjskoler indgår kun deltagere under 61 år.

Stk. 6. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om beregningen af årselever ved daghøjskoler og produktionsskoler, herunder om, hvilken tilknytning eleverne skal

have til Danmark for at indgå i årselevberegningen.

11. I § 14 indsættes som *stk. 4 og 5*:

Stk. 4. Undervisningsministeren kan kræve tilskud tilbagebetalt, hvis grundlaget for tilskudsberegningen eller tilskudsberegningen i øvrigt har været fejlagtig.

Stk. 5. For meget udbetalt tilskud kan modregnes i kommende udbetalinger til skolen.«.

12. Efter § 19 indsættes:

»19 a. Til produktionsskolernes deltagere ydes tilskud til udgifter til befordring mellem bopæl og skole. Tilskuddet ydes af amtsrådet efter regler fastsat af undervisningsministeren.«.

Skriftlig fremsættelse (9. december 1997)

Undervisningsministeren (Ole Vig Jensen):

Hermed tillader jeg mig for det høje Ting at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om daghøjskoler og produktionsskoler m.v. (Indhold, skolemiljø, åbent udbud, filialvirksomhed m.v.).

(Lovforslag nr. L 130).

Siden loven om daghøjskoler og produktionsskoler m.v. trådte i kraft den 1. januar 1996 er aktiviteten på daghøjskolerne steget med ca. 1/3. Samtidig har der kunnet konstateres eksempler på daghøjskolekurser med et indhold, der snarere hører hjemme enten som intern virksomhedsuddannelse eller i arbejdsmarkedsuddannelsessystemet eller i aftenskolerne.

For at stabilisere aktiviteten på daghøjskolerne er der mellem regeringen og SF truffet aftale om en række initiativer, der dels skal sikre mindre vide grænser for indholdet af tilbuddene, dels skal sikre kvaliteten af tilbuddene. I loven præciseres derfor daghøjskolernes formål og tilrettelæggelsesformer.

Endvidere stilles der øgede krav til et kvalificeret skolemiljø på daghøjskolerne. I denne

forbindelse bliver der bl. a. stillet krav om, at en daghøjskole skal have mindst 20 årselever pr. år.

I loven slås det fast, at daghøjskolernes kurser skal tilbydes åbent, og at deltagelse ikke kan gøres betinget af bestemte kundskaber, af ansættelse i en bestemt virksomhed eller inden for en bestemt branche, af medlemskab af en bestemt forening eller organisation eller af tilhørsforhold til en særligt socialt afgrænset gruppe.

Endvidere vil det med loven blive forhindret, at en skole etablerer en afdeling i en kommune, der ikke yder grundtilskud til skolen.

Til udmøntning af de nævnte initiativer får undervisningsministeren bemyndigelser til at fastsætte nærmere regler.

Endelig gives der Undervisningsministeriet bedre muligheder for at sikre, at tilskud kun udbetales til formålet.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget med tilhørende bemærkninger, tillader jeg mig at anbefale lovforslaget til hurtig og velvillig behandling i det høje Ting.